

ALBERT WOODFOX

Příběh z USA

Albert Woodfox je jedním z nejvýraznějších příkladů justičního selhání a systémového rasismu ve Spojených státech. Jeho jméno se stalo symbolem extrémní izolace, politicky motivovaných obvinění a neúnavného boje za spravedlnost. Albert strávil neuvěřitelných třiačtyřicet let v samovazbě v cele o velikosti přibližně 2 × 3 metry, bez skutečného kontaktu s lidmi, bez přístupu k běžnému životu a bez příležitosti žít důstojně. Jde o jedno z nejdelších období strávených v samotce v moderní historii USA.

Do vězení se dostal původně za menší trestný čin, ale jeho život nabral dramatický směr v roce 1972, kdy byl spolu s dalším vězněm obviněn z vraždy strážného Brenta Millera v nechvalně známé věznici Louisiana State Penitentiary, známé jako „Angola“. Proces s Albertem byl poznačen hlubokými pochybnostmi od samého počátku: neexistoval žádný fyzický důkaz, který by ho s vraždou spojoval, a klíčová svědectví byla získána výměnou za výhody, včetně příslibů předčasného propuštění. Některá svědectví se navíc vzájemně vyvracela. Přesto byl Albert odsouzen a jak se později ukázalo, velmi pravděpodobně proto, že byl aktivním členem Black Panther Party a ve věznici organizoval vzdělávací skupiny, které se zaměřovaly na lidská práva, sebeúctu a odpor vůči rasové segregaci. V prostředí věznice, kde dominovalo násilí, zneužívání moci a otevřený rasismus, byly jeho aktivity vnímané jako hrozba.

Během několika desetiletí se ukázalo množství pochybení, které jeho odsouzení doprovázelo: nekompetence obhajoby, zamlčené důkazy, rasová předpojatost poroty, tlak na svědky a zjevná snaha státních orgánů udržet Woodfoxe za každou cenu uvnitř věznice. Jeho rozsudek byl postupně třikrát zrušen a soudy opakovaně konstatovaly, že neodpovídá požadavkům spravedlivého procesu. V červnu 2015 federální soud dokonce nařídil jeho okamžité propuštění a uvedl, že další pokusy Louisiany znovu ho soudit jsou neoprávněné. Navzdory tomuto rozhodnutí se politické orgány státu snažily jeho propuštění oddálit. Generální prokurátor Louisiany vedl proti Albertovi téměř osobní vendetu a využil všechny možné právní nástroje, aby ho udržel za mřížemi navzdory tomu, že soudy označily proces za zásadně chybný.

Podmínky, ve kterých Albert desítky let žil, byly extrémně kruté. Strávil více než 23 hodin denně o samotě, s minimální možností kontaktu s lidmi, bez programů a bez naděje. Experti OSN, včetně Zvláštního zpravodaje pro mučení Juana Méndeze, označili jeho zacházení jednoznačně za mučení. Albert sám později popsal samovazbu jako systematickou snahu zlomit člověka psychicky, emocionálně i fyzicky. „Nemám slov, abych vyjádřil roky utrpení, kterými jsem prošel,“ napsal po svém propuštění. Přesto si během let zachoval pozoruhodnou

ALBERT WOODFOX

Příběh z USA

disciplínu i vnitřní sílu a neustále se vzdělával, psal a odmítal přijmout vinu za čin, který nespáchal.

V jeho případě hrála mimořádně důležitou roli solidarita zvenčí. Amnesty International po celém světě (včetně České republiky a Slovenska) léta vedla kampaň za jeho propuštění. V rámci Maratonu psaní dopisů obdržel Albert tisíce dopisů z celého světa. Tyto dopisy mu pomáhaly přežít a byly jeho jediným oknem do světa, který na něj nezapomněl. V lednu 2016 napsal Amnesty: „Tyto zprávy byly pro mě obrovským zdrojem síly. Dodávaly mi odvahu pokračovat v boji.“

Albert Woodfox byl nakonec propuštěn 19. února 2016, v den svých 69. narozenin. Po propuštění se stal hlasem proti samotce, vyprávěl svůj příběh na univerzitách, v médiích i na mezinárodních fórech, pokračoval v obhajobě lidských práv a napsal oceňované paměti Solitary.

Dožil se roku 2022, kdy ve věku 75 let zemřel. Až do poslední chvíle zůstal symbolem lidské odolnosti, ale také živým důkazem toho, jak hluboce mohou selhat justiční a vězeňské systémy, pokud je neustále nekontrolujeme.

